

De *Lavorare stanca*

Tres poemes de Cesare Pavese

Nota introductòria i traducció de Carles Torres

Els tres poemes que presentam els uneix, a més d'una correlació temporal —agost, setembre i octubre de 1940—, el motor evocador de la contemplació. La contemplació d'uns detalls paisatgístics com a ressò, no tan sols d'una realitat que hi teixeix una vaga figura femenina, sinó també d'una tradició lírica, la d'aquella poesia amorosa que centra el paisatge i els sentits que el perceben, com a eix d'ordenació racional.

M a t t i n o

*La finestra socchiusa contiene un volto
sopra il campo del mare. I capelli vaghi
accompagnano il tenero ritmo del mare.*

*Non ci sono ricordi su questo viso.
Solo un'ombra fuggevole, come di nube.
L'ombra è umida e dolce come la sabbia
di una cavità intatta, sotto il crepuscolo.*

*Non ci sono ricordi. Solo un sussurro
che è la voce del mare fatta ricordo.*

*Nel crepuscolo l'acqua molle dell'alba
che s'imbeve di luce, rischiara il viso.
Ogni giorno è un miracolo senza tempo,
sotto il sole: una luce salsa l'impregna
e un sapore di frutto marino vivo.*

*Non esiste ricordo su questo viso.
Non esiste parola che la contenga
o accomuni alle cose passate. Ieri,
dalla breve finestra è svanito come
svanirà tra un istante, senza tristezza
nè parole umane, sul campo del mare.*

[9-18 agosto 1940]

M a t í

*La finestra entreoberta reté un rostre
sobre el camp de la mar. Els cabells imprecisos
acompanyen el tendre ritme de la mar.*

*No hi ha records sobre aquest rostre.
Tan sols una ombra fugaç, com de núvol.
L'ombra és humida i dolça com l'arena
d'una cavitat intacta, sota el crepuscle.
No hi ha records. Tan sols un murmuri
que és la veu de la mar feta record.*

*Al crepuscle, l'aigua blana de l'alba
que s'amara de llum il·lumina el rostre.
Cada dia és un miracle sense temps,
sota el sol: l'impregna una llum salada
i un gust de marisc viu.*

*No existeix record sobre aquest rostre.
No existeix paraula que el retengui
o l'uneixi amb les coses passades. Ahir,
per l'efímera finestra, s'esvaí com
s'esvairà d'aquí un instant, sense tristesa
ni paraules humanes, sobre el camp de la mar.*

E s t a t e

*C'è un giardino chiaro, fra mure basse,
di erba seca e di luce, che cuoce adagio
la sua terra. È una luce che sa di mare.
Tu respiri quell'erba. Tocchi i capelli
e ne scuoti il ricordo.*

*Ho veduto cadere
molti frutti, dolci, su un'erba che so,
con un tonfo. Così trasalisci tu pure
al sussulto del sangue. Tu muovi il capo
come intorno accadesse un prodigio d'aria
e il prodigio sei tu. C'è un sapore uguale
nei tuoi occhi e nel caldo ricordo.*

Ascolti.

*Le parole che ascolti ti toccano appena.
Hai nel viso calmo un pensiero chiaro
che ti finge alle spalle la luce del mare.
Hai nel viso un silenzio che preme il cuore
con un tonfo, e ne stilla una pena antica
come il succo dei frutti caduti allora.*

[3-10 settembre 1940]

N o t t u r n o

*La collina è notturna, nel cielo chiaro.
Vi s'inquadra il tuo capo, che muove appena
e accompagna quel cielo. Sei come una nube
intravista fra i rami. Ti ride negli occhi
la stranezza di un cielo che non è il tuo.*

*La collina di terra e di foglie chiude
con la massa nera il tuo vivo guardare,
la tua bocca ha la piega di un dolce incavo
tra le coste lontane. Sembri giocare
alla grande collina e al chiarore del cielo:
per piacermi ripeti lo sfondo antico
e lo rendi piú puro.*

Ma vivi altrove.

*Il tuo tenero sangue si è fatto altrove.
Le parole che dici non hanno riscontro
con la scabra tristezza di questo cielo.
Tu non sei che una nube dolcissima, bianca
impigliata una notte fra i rami antichi.*

[19 ottobre 1940]

E s t i u

Hi ha un jardí clar, entre murs baixos,
d'herba seca i de llum que cou sense pressa
la seua terra. És una llum que té gust de mar.
Tu respires aquella herba. Et toques els cabells
i en sacseges el record.

He vist caure
molts fruits, dolços, sobre una herba que retruny,
amb un cop sec. Així t'estremeixes també tu
pel sobresalt de la sang. Mous el cap
com si al voltant s'esdevingués un prodigi d'aire
i el prodigi ets tu. Hi ha un gust idèntic
als teus ulls i al càlid record.

Escoltes.

Les paraules que escoltes a penes et toquen.
Tens al rostre tranquil un pensament clar
que t'inventa sobre les espatlles la llum del mar.
Tens al rostre un silenci que prem el cor
amb un cop sec, i en destil·la una pena antiga
com el suc dels fruits caiguts d'aleshores.

N o c t u r n

El turó és nocturn, en el cel clar.
Allí, s'hi enquadra el teu cap, que a penes mou
aquell cel i acompanya. Ets com un nuvolat
intuït entre les branques. Et riu als ulls
l'estranyesa d'un cel que no és el teu.

El turó de terra i de fulles clou
amb la massa negra la teua viva mirada,
la teua boca té el plec d'una dolça cavitat
entre les costes llunyanes. Sembles jugar
pel gran turó i a la claror del cel:
per plaure'm repeteixes el paisatge antic
i el retornes més pur.

Però vius en un altre lloc.

La teua sang tendra s'ha fet en un altre lloc.
Les paraules que dius no tenen resposta
amb l'aspra tristesa d'aquest cel.
No ets més que un nuvolat dolcíssim, blanc
enredat una nit entre les branques antigues.